

Serbest meslek faaliyetine ilişkin alacağın sonradan icra takibiyle tahsili halinde vergilendirme.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.16.01-120[65-2014/483]-1238
Tarih	07.01.2016

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 62030549-120[65-2014/483]-1238

07/01/2016

Konu : Serbest meslek faaliyetine ilişkin alacağın sonradan icra takibiyle tahsili halinde vergilendirme.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eki dilekçede; avukatlık faaliyetiniz nedeniyle ... San.ve Tic. A.Ş. ile yapmış olduğunuz sözleşme gereğince verdiğiniz hukuki yardım ve hizmet karşılığında bedel verilmeksizin vekaletten azledildiğinizi, hizmet bedelini almak amacıyla icra takibi başlattığınızı, alacağınızın yapılan yargılama sonucunda eski müvekkiliniz ... San. ve Tic. A.Ş. tarafından icra dosyasına yatırıldığını belirterek, eski müvekkilinizden 10 yıl sonra mahkeme ilamı gereğince tahsil edilen tutar için serbest meslek makbuzu düzenlenip düzenlenmeyeceği, serbest meslek makbuzu düzenlenmesi halinde hangi tutar üzerinden düzenleneceği ve katma değer vergisinin kimden talep edileceği hususlarında bilgi talep edildiği anlaşılmakta olup, konu hakkında Başkanlığımız görüşleri aşağıda açıklanmıştır.

I-GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65 inci maddesinde *"Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır. Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır."* hükmüne,

67 nci maddesinde *"Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır"* şeklinde tanımlanmış, aynı maddenin 4 üncü fıkrasında da *"Vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan ve tamamen bu hususlara sarf edilen para ve ayınlar kazanç sayılmaz."*

hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanunun 75 inci maddesinin birinci fıkrasında, sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkil sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratların menkul sermaye iradı olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan maddenin ikinci fıkrasının (6) numaralı bendinde de; *"Her nevi alacak faizlerinin (Adi, imtiyazlı, rehinli, senetli alacaklarla carî hesap alacaklarından doğan faizler ve kamu tüzel kişilerin borçlanılan ve senede bağlanmış olan meblağlar için ödenen faizler dahil.)"* hükmüne yer verilmek suretiyle alacak faizinin menkul sermaye iradı sayılacağı belirtilmiştir.

Öte yandan, aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında, nakden veya hesaben yaptığı ödemelerden tevkifat yapmak zorunda olanlar sayılmış olup, aynı maddenin 2/b bendinde ise yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden %20 oranında tevkifat yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, söz konusu maddede, alacak faizlerinden vergi tevkifatı yapılacağına dair bir hükme yer verilmemiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre;

- Dava sonunda mahkeme ilamına göre verilen kararlar tarafınıza ödenmek üzere müvekkil şirket tarafından icra müdürlüğüne yapılan ödemelerden, alacak aslı ve vekalet ücreti serbest meslek kazancı kazancı mahiyetinde olup ödeme yapıldığı sırada ödemeyi yapan şirket tarafından alacak aslı ile birlikte vekalet ücretleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılması,

- Tarafınıza ödenen kanuni faizin Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 6 numaralı bendi çerçevesinde menkul sermaye iradı olarak vergilendirilmesi gerekmekte olup söz konusu ödeme üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaması,

gerekmektedir.

Diğer taraftan, icra takip masrafı, mahkeme masrafları ve icra tahsil harcının Gelir Vergisi Kanununun 67 nci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince serbest meslek kazancına dahil edilmesine gerek bulunmamaktadır.

II- KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı KDV Kanununun;

-1/1 maddesinde; ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,

-4/1 maddesinde; hizmetin, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olduğu ve bu işlemlerin, bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi şekillerde gerçekleşebileceği,

-20 nci maddesinde; teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu; bedel deyiminin, malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği,

hükme bağlanmıştır.

Konuya ilişkin olarak yayımlanan KDV Genel Uygulama Tebliğinin (I/B-4) bölümünde;

"Mahkemelerce hükmolunan avukatlık ücretlerinin davayı kazananlara ödenmesi KDV'nin konusuna girmez. Ancak bu paralardan sözleşmeleri gereği ücret karşılığı çalışanlar dışında kalan avukatlara intikal eden kısım, serbest meslek kazancı kapsamında vergiye tabi olur. Avukatlar aldıkları bu para için davayı kazanan serbest meslek makbuzu düzenler ve makbuzda alınan tutar üzerinden KDV hesaplayıp ayrıca gösterirler.

Mahkeme kararında "KDV hariç" şeklinde bir ifadenin yer almaması halinde, vekalet ücretinin KDV dahil olduğu kabul edilir ve iç yüzde oranı uygulanmak suretiyle hesaplanan KDV, düzenlenen serbest meslek makbuzunda gösterilir." açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre, müvekkillerinize verilen avukatlık hizmeti karşılığı alınan avukatlık ücreti serbest meslek kazancı kapsamında değerlendirilecek ve KDV'ye tabi tutulacaktır.

Öte yandan, ... San. ve Tic. A.Ş. arasında yapılan ücret sözleşmesine istinaden söz konusu avukatlık ücret alacaklarının İstanbul 4. İcra Müdürlüğü kanalıyla ödenmesinde mahkeme kararında "KDV hariç" şeklinde bir ifadenin yer almaması sebebiyle, ücret sözleşmesine dayanan davaya konu avukatlık ücretine KDV'nin dâhil olduğu kabul edilerek mahkeme tarafından hükmolunan tutara iç yüzde oranı uygulanmak suretiyle tespit edilecek KDV'nin bu tespit çerçevesinde düzenlenecek serbest meslek makbuzunda gösterilmesi gerekmektedir.

III- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun, 172 nci maddesinde serbest meslek erbabına defter tutma mecburiyeti getirilmiş; 210 uncu maddesinde, serbest meslek erbabının serbest meslek kazanç defteri tutacağı hüküm altına alınmış, 236 ncı maddesinde ise "*Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteride bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir.*" hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümlere göre,dava sonunda mahkeme kararına göre tarafınıza ödenen tutarın serbest meslek kazancı mahiyetinde olan kısmı için serbest meslek makbuzu düzenlemeniz gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026